

Leto IX.

V Ljubljani, 20. septembra 1913.

Štev. 9.

GUY DE MAUPASSANT:

Dogodivščina Walterja Schnaffsa.

Slika iz francosko-nemške vojne l. 1870/71. (Prevel dr. V. Zupan.)

Dkar je stopil z nemško armado na francoska tla, se je imel Walter Schnaffs za najbolj nesrečnega človeka na svetu. Bil je debel, hodil je s težavo, sopihal na vso moč in strašno trpel na svojih nogah, ki so bile zelo ploščatih podplatov in zelo tolste. Bil je poleg tega tudi čisto miroljuben in dobrodušen mož, prav nič visokoletečega ali krvoločnega ni bilo v njem, oče štirih otrok, ki jih je srčno ljubil, oženjen z mlado plavalasko, in vsak večer je zdaj bridko pogrešal njenega ljubkanja, njene postrežbe in njenih poljubov. Rad je vstajal pozno in hodil zgodaj spat, jedel počasi dobre reči in pil pivo po gostilnah. Bil je tudi teh misli, da se z življenjem končajo tudi vse njegove sladkosti, zato je hranil v svojem srcu hudo, instinktivno in ob enem z razumnimi razlogi podprto sovraštvo do vseh kanonov, pušk, revolverjev in sabelj, prav posebno pa do bajonetov, kajti ni se čutil zmožnega, da bi dovolj spretno sukal to hitro orožje, da bi obranil svoj obilni trebuh.

ln kadar se je zvečer vlegel spat na golo zemljo, zavit v svoj vojaški plašč, ob strani svojih tovarišev, ki so smrčali, dolgo časa ni mogel zaspiti in mislil je na svojce, ki jih je zapustil tam daleč doma, in pa na nevarnosti, ki je posejana ž njimi njegova pot. Če pade, kaj bo iz njegovih malih? Kdo bo skrbel zanje, jih vzrélal? Že zdaj jim ni šlo dobro, vzlic dolgovom, ki

jih je bil napravil, da bi jim zapustil nekoliko denarja za čas vojske. In Walter Schnaffs se je včasih razjokal.

Kadar se je začela bitka, je začutil v svojih nogah take slabosti, da bi se bil gotovo zgrudil, ko bi se ne bil spomnil, da bi vsa armada stopala preko njegovega trupla. Pri žvižganju krogel so se mu naježili vsi lasje, kar jih je imel na svoji koži.

En mesec je že živel tako, v vednem strahu in trepetu.

Njegov armadni voj se je pomikal proti Normandiji; in tako so ga poslali neki dan na poizvedovanje z majhnim oddelkom, ki je imel preiskati pokrajino in se nato umekniti nazaj. Vse je bilo videti mirno. Nobenega znamenja, ki bi kazal, da se pripravlja kak odpor.

Prusi so se torej brezskrbno pomikali v majhno dolinico, ki so jo sekali globoki jarki, kar jih naenkrat ustavi silno streljanje, od katerega jih je padlo takoj dvajset mož, in iz majhnega gozdička, ne dosti večjega od dlani, se je prikazala četa prostovoljcev in se vrgla proti njim, z bajonetom na puški.

Walter Schnaffs je ostal par trenutkov nepremičen, tako presenečen in osupel, da mu niti na misel ni prišlo, da bi bežal. Nato ga je prišla divja želja, da bi pokazal peté; toda spomnil se je takoj, da teče kakor želva v primeri s suhimi Francozi, ki so se bližali v velikih skokih kakor čreda divjih koz. Kar zagleda šest korakov pred seboj širok jarek, poln gostega grmičevja, pokritega s suhim listjem, in skoči vanj z obema nogama, ne da bi pri tem kaj mislil na globočino, tako kakor se skače z mosta v reko.

In kakor puščica je padal skozi debelo plast ovijavk in bodečega robidovja, ki mu je trgalo obraz in roké in obsedel z vso svojo težo na kamenitih tleh.

Pogledal je navzgor in videl skozi odprtino, ki jo je bil napravil s svojim telesom, nebo nad seboj. Ta odprtina bi ga lahko izdala, zato se je pomikal previdno po vseh štirih po dnu tega jarka, pod streho prepletenega vejevja in se kar mogoče hitro oddaljeval od mesta bitke. Končno se je ustavil in se spet vsedel in ždel tam kakor zajec sredi visokih, suhih rastlin.

Nekoliko časa je še slišal streljanje, krik in stok. Nato so se glasovi boja izgubljali vedno bolj in končno prenehali popolnoma. Vse je postalo spet tiho in mirno.

Kar se je zgenilo nekaj v njegovi bližini. Preplašen je poskočil. Bil je majhen ptiček, ki se je bil vsedel v listje, ki je

Zahtevajte Holinsko cikorijo

zašuštelo: še eno uro pozneje je tolklo srcé Walterja Schnaffsa v hitrih, tesnobnih udarcih.

Začela je padati noč in jarek se je mračil. In nemški vojak je jel premišljevati. Kaj naj stori? Kaj bo ž njim? Ali naj gre spet k svoji armadi? ... Pa kako? Pa kje? In spet bi moral začeti to strašno življenje, polno strahú in groze, polno naporov in trpljenja, ki traja, odkar se je začela vojska. Nel Čutil je, da je zdaj konec vsega poguma. Nič več ni imel one krepke volje, ki bi jo moral imeti, da bi prenašal naporene pohode in kljuboval nevarnostim, ki so prežale nánj vsako minuto.

Pa kaj naj stori? V tem-le jarku vendar ni mogel ostati in se skrivati v njem do konca vojske. Prav gotovo, da ne. Če bi ne bilo treba jesti, bi ga ta perspektiva niti ne potrla prehudó; toda moral je jesti, jesti vsak dan.

In tako se je nahajal čisto sam, oborožen, v uniformi, na sovražnikovem ozemlju, daleč proč od tistih, ki bi ga lahko branili. Kar mraz ga je izpreletaval po koži.

Naenkrat mu je prišla misel: »Ko bi bil vsaj ujetnik!« In njegovo srcé je drhtelo od poželenja, od hudega, brezmejnega poželenja, da bi bil ujetnik Francozov. Ujetnik! Bil bi rešen, dobil bi stanovanje in hrano, bil bi na varnem pred sabljami in krogliami, nič bi se mu ne bilo treba več bati, bil bi v trdni, dobro zastraženi ječi. Ujetnik! Kakšne krasne sanje!

In takoj se je odločil:

»Pojdem in se udam Francozom.« Vstal je, trdno odločen, da izvede ta svoj namen brez odlašanja. Toda obstal je, kajti prišle so mu neprijetne misli in spomnil se je novih grozot.

Kam pa pojde, da se udá sovražniku? Kako? Na katero stran? In strašne podobe, podobe smrti so vstajale v njegovi duši.

Čakale so ga strašne nevarnosti, če bi si upal sam, s svojo šiljasto čelado na plan.

Če bi srečal kmete? Ti kmetje, če bi zagledali izgubljenega Prusa; Prusa brez brambe, bi ga ubili kakor potépenega psa. Pobili bi ga s svojimi vilami, svojimi motikami, svojimi kosami, svojimi cepci! Razmesarili in razsekali bi ga na drobne koščke z razjarjenostjo obupanih premagancev.

In če bi srečal prostovoljce? Ti prostovoljci, ti besneži brez vsakega zakona in discipline, ti bi ga ustrelili kar tako za zabavo, samo da bi se smejali, če bi zagledali njegovo glavo. In že se

v korist Družbe sv. Cirila in Metoda!

je čutil naslonjenega ob zid, pred sabo pa je videl dvanajst cevi od pušk, katerih majhne, okrogle in črne odprtine gledajo vánj.

In če bi srečal redno francosko vojsko? Prednje straže bi ga imele za ogledovavca, za kakega predrznega vojaka prednjih čet, ki sam ogleduje okolico, in bi streljale nánj. In že je slišal, kako pokajo puške vojakov, ležečih v grmičevju, sebe pa je videl, kako pada sam sredi polja, ves preluknjan kakor sito od krogelj, ki jih je čutil, kako mu prodirajo v meso.

Vsedel se je, ves obupan. Njegov položaj se mu je zdel brez izhoda.

Ta čas se je bila popolnoma storila noč, molčeča in temna noč. Ni se več zganil, tresoč se pri vsakem neznanem in lahkem šumu v temini. Kunec, ki je topotal iz svoje podzemeljske luknje na prosto, bi bil skoro pognal v beg Walterja Schnaffsa. Glasovi sov so se mu zadirali v dušo kakor zbodljaji in ga vedno iznova napolnjevali z grozo. Izbulil je svoje debele oči in izkušal prodreti temo; in vsak trenutek se mu je zdelo, da sliši korake v bližini.

Po dolgih, brezkončnih urah so se mu slednjič zaprle oči. Zaspal je.

Ko se je prebudil, je solnce stalo že skoraj sredi nebá; bilo je gotovo že poldne. Noben glasek ni motil mračne tišine poljan; in Walter Schnaffs je začutil, da je hudo lačen.

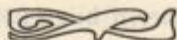
Kar zeval je, usta polna slin, ko se je spomnil na klobase, na dobre klobase pri vojaki; in želodec ga je zbolel.

Vstal je, napravil par korakov, začutil, da so mu noge slabe, in se spet vsedel, da bi premišljeval. Dve ali tri ure je omahoval sem ter tja, izpreminjal vsak trenutek svoj sklep, neodločen, ves nesrečen, in najbolj nasprotujoče si misli so se mu motale po glavi.

Ena misel se mu je končno zdela modra in dobra: prežati, da pride mimo kak sam samcat seljak brez orožja in drugega nevarnega orodja, teči pred njega in se mu udati s prav razločno kretnjo.

Snel je torej svojo čelado, katere ost bi ga lahko izdala in pomolil svojo glavo ven z neskončno previdnostjo.

(Konec prihodnjič.)

Zahtevajte cikorijo

Našim malčkom

ZOFIJA PODLIPSKA:

Nebeška Rosa.

(Dalje.)

Vtem pa je začutil na rami lahno roko. Bila je Rosa, njegova prijateljica. Njena obleka se je lesketala in je blestela kakor še nikoli.

»Nežna Rosa,« je prosil povodni mož, »bodi moja družica!« Rosa se je smehljala.

»Meni je sojeno,« je dejala, »da večno živim med svetlim očetom in sanjavo materjo. Rada bi te tolažila v tvoji bridkosti; toda moram se posloviti od svoje matere in pozdraviti ljubljenega očeta!«

Povodni mož je odšel. Noč in Dan sta se sešla, pozdravila in spet razšla. Njiju hčerka jima je razprostrla pod nogami preprogo iz ivja. In ta preproga je posrebrila drevje, grmovje in celo pokrajino. Celó plavi so bili kakor s srebrom pokriti...

Minilo je par let.

Blaže in Urška sta gospodarila že dolgo v Simonovi bajtici. Imela sta ljubkega fantička, Janezka. V tej revni hiši je bil res pravi raj. Ded in babica, oče in mati so bili še vedno pri življenju, Blaže in Urška sta jih čuvala kakor zenico v očesu. Mlajši bratje Blažetovi so odšli po svetu, le včasih so prišli domu.

Delo, ljubezen, sloga in veselje so si tu podajali roke. Lepote pomladi, dela poletja, pridelkov jeseni — vsega so se radovali. Najprijetnejši pa so se jim zdeli dolgi zimski večeri, ti večeri pripovedi, ti sanjavi večeri ob domačem ognjišču. In ravno v teh najsrečnejših trenutkih niso slutili in niso vedeli, kdo jih obiskuje pod oknom. Groze bi bili onemeli. Bil je zavistni povodni mož, ki jim ni privoščil sreče, in Rosa, ki jih je ljubila in bi jim nanesla vseh dobrot in radosti sveta...

Od teh časov je povodni mož večkrat videl Roso na belišču pri Simonovih.

Ko je povodni mož zavistno govoril o teh, ki jih je vsak dan videl v bajtici, v tem raju sreče in veselja, tu ga je Rosa ogovarjala s prijaznimi besedami.

v korist obmejnim Slovincem!

»Kakor ti, tako bi tudi jaz,« je nekoč dejala, »hotela biti človek in živeti v taki bajtici pri tihem delu v ljubezni in miru. Prav imaš sicer, da so ti ljudje kakor zaprti v svojih stanovanjih v primeri z nami, ki plavamo svobodno v ozračju. Toda ljudje imajo v duši večje bogastvo nego mi, če so blagi in dobri, če drug drugemu želi dobro in če drug drugega branijo v nevarnosti in nesreči. Ti ljudje v bajtici so temu dokaz.«

Povodni mož je začuden poslušal take besede. Kakor si je prej želel postati človek iz sebičnosti, tako bi zdaj postal rad človek, ker je spoznaval krasoto človeške čednosti.

»Ah, kako vse to razumeš!« se je čudil povodni mož. »To je gotovo zaradi tega, ker ne poznaš nasilja, viharjev in bojov z drugimi življi. Ti si blagoslov vsega stvarstva. Kako bi hrepenel, da bi bila moja spremljevalka v tem večnem nemiru, v teh viharjih, in kadar mi je žalostno v vodnih globinah. Seveda bi ne mogla več osveževati uvelega rastlinstva in blažiti človeškega očesa!«

»Hočem biti torej tvoja družica,« je dejala Rosa, toda le tedaj, če oba postaneva človeka. Če hočeš, oddaj vlado nad vodami drugemu duhu in pozabi, da si bil kedaj povodni mož.«

»In komu daš ti svoj čudotvorni vrč?« je vprašal povodni mož.«

»Dahnem vanj, in sam bo izpolnjeval mojo nalogo. In ko bova — kakor drugi ljudje — umrla, postaneva spet to, kar sva zdaj.«

Ko je povodni mož zaslišal o smrti, se je zgrozil.

»Kako si vendar nespameten,« je dejala Rosa, »ko boš človek, boš moral biti pametnejši.«

Par dni pozneje je čakal neke krasne noči povodni mož na belišču Roso. In glej! Že plava k njemu na mesečnem žarku v belem plašču, na belem čelu venec lilij. In za njo je plavala druga postava, še lahnejša nego Rosa, zavita v temen plašč, na čelu venec zvezd. Bila je noč, mati Rose.

»Blagoslavljam vaju,« je dejala Noč, »na pot v človeško življenje, na pot v kraljestvo misli in čuvstva, blodnje in zmot, ljubezni in sovraštva, v kraljestvo veselja in žalosti. Prepričana sem, da se rada spet povrneta med nas duhove, da še nadalje izpolnujeta svojo nalogo. In zdaj pojdimo, da sprejmeta človeško podobo.«

(Dalje prihodnjič.)

Zahtevajte Holinsko žitno in sladno kavo!

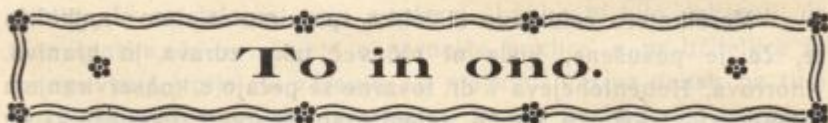
*Neposledj.***Pesem iz gorenjskih gozdov.**

V tem čvrstem zraku gorenjskem,
v teh gozdih smrekovih, bórovih,
dišečih tako krepkó
— tu bi se združila midvá,
ljubica, ljubica,
kako bi se tu ljubila!

Krog naji bi dihal ta sveži gozd,
nad nama ljubezen bi peli
ptički veseli,

in veverica
bi hudomušno skakljala,
na naji pogledovala,
s storži naji obsipala.

Vsegapričujoče solnce pa, vsevideče
bi gledalo skozi vejevje,
očetovski svoj blagoslov deleče
z dobrodušnim nasmehom.

Zelenjava in naše zdravje.

E »zelenjavi« štejemo liste, stebila, korenine rastlin, ki jih uživamo. — K listnati zelenjavi spadajo v prvi vrsti razna zelja in solate. Nekatere vrste zelja in kapusa imajo v sebi gotova dišeča olja, ki so neprebavljiva in povzročajo na želodcu slabejšim pehanje in želodčne neprijetnosti. Ni vsaka jed za vse ljudi. Mehkejše in lažje prebavljivo je kislo zelje, kar ima mnogo mlečne kisline, ni pa ugodno radi velike množine kuhinjske soli, ki je v njem. —

Špinača in mlade koprive imajo v sebi mnogo železa, zelo dobre torej za bledične; protinastim in revmatičnim pa jih francoski zdravnik dr. Gautier ne priporoča.

Zelo zdrave so različne solate, ki osvežujejo vse telo, delujejo dobro na kri, pa tudi na čreva pri leni prebavi. Kreša vpliva zelo na ledvice. Prav tako žene na vodo špargelj. V nekaterih krajih sadé in vživajo tudi rebarbaro ali revenj, posebno v kompotu, ki deluje lahko odvajalno.

Ljudje po mestih in na deželi jedó vse premalo zelenjave in premalo redno. Jedó jo le tiste mesece, ko raste, po zimi pa le kislo zelje, kisle kumare, fižol, krompir. So kraji, kjer ljudje sploh ne jedo skoro nič zelenjave vse leto, ampak same močnate jedi, krompir, popijo pa zato temveč alkohola (n. pr. piva) in kave. Zato ljudje v takih krajih niso zdravi in če je zrak tam še tako dober.

Zahtevajte Zvezdno cikorijo!

H koreninam spadajo razne repe in gomoljike. — Poseben okus ima španski črni koren (Schwarzwurzel, Scorzonera), zelo priljubljeno je korenje ali mrkev, istotako koleraba. Koleraba in zelena pa nista za želodčno slabe, ker delata težave radi že omenjenega neprebaljivega eteričnega olja. Lahko prebavljivi pa sta z mastjo in moko. — Mlada čebula in luk se jesta surova.

K zelenjavi štejemo tudi razne še ne čisto zrele sadove n. pr. zeleni grah, cukreni grah, fižol v stročji, buče (ki so žalibog še vse premalo znane kot zelo dobra jed — tudi za ljudi), kumare in paradižniki. Kumare in rajska jabolka se jedo tudi surovi in so zelo osvežujoči.

Marsikatero zelenjavo si lahko spravimo za zimo; najboljša je, če je posušena, kisla ni nič več tako zdrava in hraniva. Knorrova, Hohenlohejeva i. dr. tovarne se pečajo s konserviranjem zelenjave. — Fižol v stročji, zeleni grah, špargelj, paradižniki pa se dajo v lastnem soku okuhati in v steklenih posodah dobro ohraniti.

Zelo važne za razvitek in zdravje vsega telesa so razne t. zv. hranilne soli; zavoljo pomanjkanja teh soli in prevelike kuhinjske soli nastane veliko bolezni. Znano je, da izbruhne na ladjah, če se mora moštvo hraniti le s konserviranim mesom in suharjem, krvna bolezen skorbut, ki po uživanju zelenjave, ki ima v sebi te soli, takoj izgine. Isti izgovor ima deloma angleška bolezen (rachitis) in zmehčanje kosti. Ljudje jedo skoro samo meso, kruh, grah, fižol in krompir, zelenjave pa nič, zato imajo slabo kri in iz nje izvirajo bolezni kakor n. pr. protin (giht) zapnelost žil, sladkorna bolezen i. dr.

Uživati je treba v veliki meri tudi špinačo, solato, korenje (posebno zdravo!) in tudi sadje, o katerem prihodnjič več. Kuhinjske soli rabijo ljudje preveč zato, ker jedó prikuhe, ki imajo veliko kalija, n. pr. krompir) a premalo natrona. Veliko natrona imajo razne jagode in špinača.

Ženske živijo povprečno dalj nego moški.

ako je dokazala statistika zadnjega časa. — Vzeti je pa treba dežele, ki že dalj časa niso bile zapletene v vojsko, kajti vsaka vojska seveda prav znatno zmanjša število moških. Najbolj pripravne v ta namen so n. pr. Zedinjene države v Se-

Zahtevajte Holinsko cikorijo!

verni Ameriki, ki že mnogo desetletij niso imele večje vojske z velikimi izgubami. — Pokazalo se je, da je v Zedinjenih državah med 100 osemdeset let starimi ljudmi povprečno 70 žensk in le 30 moških; torej je žensk več nego dvakrat toliko. Pri devetdeset let starih pa je stvar za moške še slabša. Na 82 žensk pride le 18 moških. —

Nastane vprašanje, od kod to pride. Kaj gotovega seveda ne moremo reči, ampak le domnevati.

Pravijo, da imajo ženske več žilavosti v pasivnem prenašanju trpljenja nego moški; na 7 moških samomorov prideta le 2 ženska. — Dalje imajo moški večinoma prav težke in naporne poklice, ki so deloma prav nezdravi. Lahko bi bilo dokazati, da tiste ženske, ki izvršujejo napornejše poklice, n. pr. učiteljice še mnogo bolj trpijo na zdravju od moških. Večina žensk pa tudi dandanes še hvala Bogu gospodinji in živi na ta način prirodno, zdravo življenje. Take ženske tudi vzdržujejo krepko zdravo pleme. Kaj slabo bi bilo, če bi vse ženske »študirale«. — Ker se ženske ne ubijajo s prenapornim delom (posebno ne z duševnim), tudi ne iščejo »razvedrila« in »krepčila« v alkoholu, kakor moški. Tudi to jim pomaga k daljšemu življenju.

Ljudska prorokovanja vremena po obnašanju živali.

Dež bo,

če ščinkavci pred solnčnim vzhodom pojo, (v mestu jih pač malo-kdo takrat sliši),

če lastavice nizko letajo,

če se golobi pozno zvečer s polja domov vračajo,

če vrane visoko in z glavami po konci letajo,

če se perutnina valja po prahu in gre pozno spat,

če psi travo jedo,

če se mačke brez konca ližejo.

če petelini pojo,

če gliste po tleh plazijo in mušice v senci plešejo in so zelo sitne.

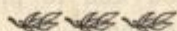
Vihar bo,

če se čebele trumoma vračajo domov,

če ribe iz vode skačejo,

če drozdi in ščinkavci nemirno okoli prhutajo.

Lepo vreme pa bo,
 če škrjančki in taščice visoko letajo in glasno pojejo,
 če sove skovikajo,
 če netopirji zvečer zgodaj poletavajo,
 če kresnice zelo jasno svetijo,
 če božje žabice (rege) visoko plezajo.

Naše nagrade.

Kot nagrade našim cenjenim čitateljicam, ki so najpridnejše odjemavke Kolinske kavne primesi, smo to pot določili sledeče knjige:

Dobra kuharica;	Murnik : Navihanci;
Nauk o serviranju;	Novačan : Naša vas.

Nagrade pa so pripadle sledečim cenjenim našim čitateljicam, ki so nam do konca avgusta poslale največ listkov iz Kolinskih zabojčkov:

g. Ivana Derenčin, Planina;	g. Marija Pregelj, Škedenj;
g. Ana Fink, Vel. Lašče;	g. Terezija Prester, Radovljica;
g. Franja Hočevan, Male Lašče;	g. Rozi Štrukelj, Novo mesto;
g. Frančiška Istenič, Hotederšica;	g. Margareta Vidmar, Birsí;
g. Fani Mlinarič, Ljubljana;	g. Ivanka Volarič, Kobarid.

Te naše cenjene čitateljice vljudno prosimo, da nam blagovolijo čim preje naznaniti, katero gori imenovanih knjig naj jim kot nagrado pošljemo.

»Slovenska Gospodinja«

LISTEK.

Zbiranje žuželk in njih mučenje je splošno razširjeno med dečki, ki hodijo v šolo. Brez vsakega pomisleka natikajo fantje žive hrošče, metulje i. t. d. na igle, kjer se uboge živali mučijo celo vrsto dni, dà, po cel teden. O brezčutnosti in surovosti takega ravnanja je treba otroke poučiti. Dečkom, ki zbirajo žuželke za šolo, par potrebnih opomb: Hrošče je treba potopiti v najmočnejšem, 96-procentnem špiritu. Šele, ko so res mrtvi, se smejo nabosti. — Stiskanje metuljev za prsa jih velikokrat ne umori,

držati jih je treba nad koščkom váte, namočene v žvepleni eter. Nočni metulji so še bolj trdoživi, umoriti jih je treba z nikotinom. — Šola in dom morata ostro nastopiti proti mučenju živali, če je otrok brezčuten do živali, bo tak tudi s starši in vsemi ljudmi.

Čudne in škodljive navade z otroci imajo nekatere matere in pestunje; da bi otroka raztresle ali pomirile, mu tleskajo pred ušesom z rokami, pihajo otroku v uho ali ga pa prav krepko poljubijo v uho. Starejše otroke pa vlečejo starši in učitelji za uho ali mu v jezi prisolijo »zaušnico«. Vse te in one ljubeznivosti so velike oslarije in lahko otroku za vedno pokvarijo sluh.

Marsikatera slovenska gospodinja še vedno ne ve, da je Kolinska kavna primes najboljši kavni pridelek. Ne ve zato, ker je še ni nikdar poizkusila, kajti ko bi jo poizkusila samo enkrat, bi se gotovo takoj prepričala, da je Kolinska kavna primes najizbornejše blago te vrste. Pa zakaj je ne poizkusi? Tu je več vzrokov, ali vsi so nič vredni. Glavni vzrok je pač komodnost in pa konservativnost, dve glavni napaki nas Slovencev in posebno slovenskih gospodinj. Iz same komodnosti in konservativnosti se pogosto čisto neumestno držimo starega, čeprav vidimo, da ni dobro, in da je novo boljše. To je čisto napačno stališče, ki utegne biti tudi škodljivo. Kako bi mogli govoriti o kakem napredku, če bi se dosledno v vsem držali tega stališča? Kako bi mogli govoriti o razvoju tehnike, industrije itd.? Smejal bi se vsak, če bi kdo zahteval, naj se ljudje vozijo iz Ljubljane v Trst z vozom ali pa celo hodijo peš — mesto da bi se vsedli v cenejši in pripravnější železniški vagon! Ravno tako bi se smejal vsak človeku, ki bi hotel zapreti tovarne, razdežati vse stroje in vpeljati ročno delo za stvari, ki jih stroji v tovarnah izvrše točneje in ceneje! In ravno tako nespametno bi bilo, če bi kupovali slabo blago iz same konservativnosti in komodnosti še naprej, dasi vemo, da je slabo in da je drugo boljše.

»**Nauk o serviranju**«. Izšla je znamenita, bogato opremljena strokovna knjiga »Nauk o serviranju«. Priznati moramo, da je ta knjiga neobhodno potrebna za Slovence sploh, zlasti pa za slovensko gostilničarstvo, ki dosedaj še ni imelo strokovnega slovstva v slovenskem jeziku. Ker je knjiga poljudno pisana, razven tega pa v njo sprejetih 85 tabel z najrazličnejšimi vzorci in s 338 nazornimi slikami, se vsak prav kitro in lahko seznani z dandanes po celem svetu veljavnimi načeli in predpisi glede serviranja. Slovencem nam te vrste knjig primanjkuje. Reči moramo zato, da smo s to knjigo storili korak naprej, da smo se tudi na polju postrežbe približali drugim narodom. Želeti bi le bilo, da bi se v tej knjigi uveljavljena načela in pravila glede postrežbe čim prej vpeljala po vseh naših gostilnah in po vseh naših boljših hišah. Zlasti je samo priporočati, da si knjige ne preskrbe samo vse naše boljše gostilne in v teh postrežbi namenjeno osebje, marveč tudi vse naše boljše privatne hiše. V platno vezana knjiga se naroča, oziroma dobi pri »Deželni zvezi gostilničarskih zadrug na Kranjskem« in pri upravnistvu »Gostilničarskega Vestnika«, Ljubljana, Gradišče 7, ter stane 5 K. Pošilja se samo proti naprej plačani naročnini ali proti poštnemu povzetju. Za poštino se vračuna še 50 v, za povzetje pa 70 v.

Proti pikom komarjev se je jako težko braniti. Svetujejo se razna sredstva, s katerimi naj se umiva koža, prav sigurno pa menda ni nobeno. Tako se priporoča, devati v vodo za umivanje zmes kolonjske vode in nagljevega olja. Dalje raztopina 1 dela Thymola na 50 delov 50-procentnega vinskega cveta. S to raztopino namažemo ona mesta telesa, ki so piku komarjev izpostavljena. Pa te tekočine posebno pa n. pr. janeževo olje, ki se tudi rabi, pečejo po navadi na koži še bolj, nego pik komarja. Najbolj še pomaga tobakov dim, torej je treba imeti vedno pri sebi kavalirja, ki krepko puha. — Iz sobe spravimo komarje s posebnimi svečami, ki jih napravimo iz 6 delov grobega praška proti mrčesu, 4 delov solitarja in medu. Iz tega naredimo testó in ga sesvalkamo na 1 centimeter debele sveče. Te potem razrežemo, dobro posušimo in ob potrebi prižgemo. Sobo zavarujemo pred komarji in tudi drugimi žuželkami n. pr. muhami na ta način, da si kupimo čisto cenene tarlatana (tenčice) in ga pritrdimo na oknu z risalnimi žeblički; pri dvojnih oknih snamemo zunanja okna in pritrdimo tarlatan na zunanjem okvirju. To so sredstva, ki naj nas varujejo pred komarji. — Če pa komar piči, je pa treba sredstva, ki lajša bolečino in zdravi rano. Najboljši je salmijakovec, ki pomaga izvrstno, če ga rabimo takoj po piku. Dobri so tudi t. zv. klinčki proti komarjem (Mückenstifte), ki so iz ogljikovokislega ali pa solnokislega amonija. Prvemu pravijo »jelenova sol« (Hirschhornsalz), drugemu salmijak. — Tudi raztopina kuhinjske soli je prav dobra. Izvrsten je dvojnoogljikovokisli natron (Speisesoda, soda bicarbonica) raztopljen v vodi.

Današnja moda zahteva

brezpogojno, da se
obleka zanesljivo in
: gladko zapenja. :

Kok-i-noor zaklopniki

so kar najbolj ploski in drže
pri vsakršnem gibanju telesa trdno; elastično pero omogo-
čuje, da se obleka lahko, toda nikdar sama ne odpenja.

Edino najvišja odlikovanja!

Dragocena darila!

Proti komarjem se branimo po leti z ekstraktom iz pehtrana. Pehtranove razrezane liste in reclje od listov denemo v steklenico s širokim grlom in nalijemo nanje čistega špirta toliko, da je vse dobro potopljeno, a ne čisto do vrha, ker se špirit v toploti razširja in bi močil prevezani pergament; prevezati pa moramo z dvojnimi pergamentom, da špirit ne izhlapeva. Steklenico postavimo na sonce. Po 10—14 dnevih precedimo tako dobljeni izvleček skozi platno in prelijemo v steklenico z ozkim grlom. Pri uporabi nalijemo malo izvlečka v čašo, pridenemo desetkrat toliko vode in si namažemo s tem obraz, vrat, roke i. t. d. Noben mrčes nas na namažanih mestih ne piči.

Slovenske

gospodinje!

Skrbite
za dobro čtivo
svoji rodbini!

*Naročite torej „Slovenski Ilustrovani Tednik“,
ki je najbolj zanimiv in zabaven slovenski časopis.
Izhaja v Ljubljani in stane četrtletno le 2 K.*

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano.

Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

Redka prilika!

Neka tovarna, ki je trpela vsled povodnji, mi je poverila razprodajo rešenega blaga, več tisoč kosov krasnih, gorkih

flanelastih odej

najnovejših vzorcev in lepih barv. Vodni madeži se komaj poznajo. Odeje so primerne za vsako gospodinjstvo. Dolžina 190 cm, širina 135 cm. Razpošiljam po povzetju in sicer: **3 lepe flanelaste odeje modnih barv in vzorcev za 9 K, 4 odeje (konjske) za 10 K.** — Kdor bere to ponudbo, naj takoj naroči — in ne bo se kesal.

M. BEKERA, Nachod (Češko).

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejanska glavnica 8.000.000 K.

Stritarjeva ulica št. 2

Rezervni fond okroglo 1.000.000 K.

Podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju

in agencija v Gradežu.

Sprejema vloge na knjižice
in na tekoči račun ter jih obre-
stuje od dne vloge po čistih

4 ³/₄ ⁰/₀

Priloga prometa Tiskih srečk
:: Glavni dobiček 180.000 K. ::

Josip Glup

v Ljubljani, na Starem trgu

priporoča

svojo veliko zalogo
narejenih oblek.

Dobro blago,

Nizke cene.

„Adrija“

Drogerija. * Potomanufaktura.

B. Čvančara, Ljubljana, Šelenburgova ulica
ima v zalogi

priznana izborna sredstva
za negovanje kože.

Cvetlični sneg.

Različna toaletna mila, parfumi i. t. d.

≡ Špedicija in komisija ≡

„BALKAN“

Podružnica: Ljubljana, Dunaj. cesta 33
v „Prvem ljubljanskem javnem skladišču“.

Centrala v Trstu.

== Prevažanje blaga in pohištva. ==

Selitve s patent. selitvenimi vozovi

Skladišče. na vse strani. Zaccarinanje.

Zmerne cene!

Točno in solidno!

Knjigarna L. Schwentner

v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 3

**Neobhodno potrebni
knjigi za slovenske
gospodinje!**

priporoča slovenskim gospodinjam sledeči knjigi:

Dobra gospodinja.

Spisala Minka Govekarjeva.

V tej knjigi najde s časom napredujoča gospodinja vse, česar potrebuje. Obsega navodila, po katerih je ženi in materi skrbeti za duševni in telesni blagor svoj, svojih otrok in svoje družine. Pisateljica označuje tudi stališče žene v prečnem protialkoholskem vprašanju in že upošteva celo naše najnovejše gospodarsko vprašanje o prometu s tujci. Skratka: Gospodinja, ki se bo ravnala po tej knjigi, postane v resnici trdna opora naše narodnosti.

Cena elegantno vezani knjigi K 2.80, po pošti K 3.—.

Dobra kuharica.

Spisala Minka Vasič-Govekarjeva.

Drugi, pomnoženi natis.

Obsega na 576 straneh 1327 receptov za pripravljanje najokusnejših jedi domače in tuje kuhe, ima 8 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v platno vezana, zadošča torej zahtevam in potrebam tudi najfinejše kuharice.

Priznana najboljša kuharska knjiga.

Slovenke, kupujte jo in kuhajte po njenih navodilih, in ne bodele se kesale!

Cena K 6.—, po pošti K 6.55.

**Cefire
1913****Ne smete pozabiti,**

da dobro in pristno barvno blago vsakdo direktno pri izdelovalatelju najbolje in poceni kupi.

**Kanafase
1913**

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste, batiste, svilo, atlase, blago za dame in gospode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano kršćansko trdiko

Jaroslav Marek ročna tkalnica šte. 70.

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorci se pošiljajo zastonj in [poštne] presto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefira, delena, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 K, prve vrste za 20 K, najfinejše vrste za 25 K franko po povzetju. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Sraje za gospode iz cefira in oksforda 1 kodmad po K 1.80, 2.20, 2.60, 3.—, 4.—, in 4.50. — Odjemalcem najmanj 6 sraje pošljem poštne presto. — Pri naročilih zadošča navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko.

V enem letu nad 300 priznalic od Slovencev.

Schneider & Verovšek Ljubljana, Dunajska c. 16

trgovina železnine na debelo in na drobno

priporoča svojo bogato in novo urejeno zalogo kuhinjske opreme kakor: litoemajirano posodo in emajirano pločevinasto posodo najboljše kakovosti z znamko »Superior« pod jamstvom, kuhinjsko orodje, železne in medene postelje, železne umivalnike prav čedno izdelane, blagajne in sploh vse, kar se rabi v hiši in kuhinji, dobi vsaka gospodinja v veliki izbiri in v najboljši kakovosti. — Zmerne cene!

Alojzij Vodnik
kamnoseška industrija
Ljubljana

Splošni kamenarski proizvodi

Krasne plošče za pohištva

iz 30 vrst svetovnih marmorjev

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

ZNAK TOVARNE.

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek